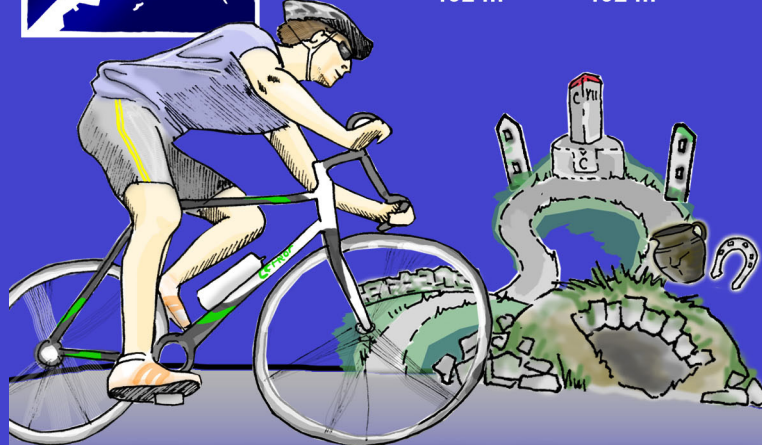

ZANIKLÉ VESNICE

DELŠÍ OKRUH KRATŠÍ OKRUH

délka: 47,7 km 30,9 km
náročnost: VYŠŠÍ STŘEDNÍ
převýšení: 192 m 192 m

NAUČNÝ PŘESHRAŇNÍČNÍ CYKLOOKRUH

Na projetí obou tras je doporučený jeden směr. Značení v opačném směru je omezené. Cyklista jede na vlastní zodpovědnost a nebezpečí. Pro trasu jsou doporučena treková kola. Kratší trasa je nenáročná, vhodná i pro rodiny s dětmi. Delší trasa vyžaduje větší výdrž a fyzickou kondici.

Projekt vytvořil:
Centrum pro budoucnost, o.p.s.
info@centreforthefuture.org
+420 775 030 186

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro
regionální rozvoj

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

LEGENDA

- cyklotrasa ZANIKLÉ VESNICE • Radroute VERSCHWUNDENE DÖRFER • cycle route VANISHED VILLAGES
- cyklotrasa EuroVelo 13; ostatní cyklotrasy • Radroute EuroVelo 13; anderen Radrouten • EuroVelo 13 cycle route; other cycle routes
- státní hranice; hranice CHKO • Staatsgrenze; Grenze Landschaftsschutzgebiet • state border; border of protected landscape area
- hranice přír. parku; maloploš. chrán. území: hranice; -bod • Naturparkgrenze; Naturschutzgebiet kleinerer Fläche: Grenze; -Punkt • nature reserve; small protected area: border; -spot
- silnice I. třídy; mezinárodní • Hauptstrasse (Klasse 1); -international • road (class 1); -international
- silnice II. třídy; III. třídy • Landstrasse (Klasse 2); -Klasse 3 • road (class 2); -class 3
- ostatní silnice; neveřejná asfaltka; zpevněná cesta • Nebenstrasse; befestigter Weg • secondary road; paved road
- polní/lesní cesta; pěšina; průsek • Feld- und Waldweg; Fussweg; Schneise • field/forest path; foot path; ride
- vrstevnice po 10 m; výrazná skála; rozhled • Höhenlinien zu 10 m; Felsen; Aussichtspunkt • contour lines (10 m); rock formations; viewpoint
- bunkr; voj. památka zpoplatněná • Kleinkampfbunker; militär. Denkmal öffentlich zugänglich • bunker; military monument with public access
- kostel; kaple; zvonice; synagoga • Kirche; Kapelle; Glockenturm; Synagoge • church; chapel; bell tower; synagogue
- kříž; pomník; vysílač • Kirchensymbol; Denkmal; Sender • wayside shrine; memorial; transmitter
- elektrárna větrná; -fotovoltaická; vodojem; věž nepřístupná • Windkraftanlage; Sonne; Wasserturm; unzugänglicher Turm • wind power station; solar; water tower; inaccessible tower
- zámek s průvodcem; -bez; hrad s průvodcem; -bez • Schloss mit Führung; -ohne; Burg mit Führung; -ohne • chateau with guide; -without; castle with guide; -without
- církve, objekt s průvodcem; -bez; význ. kostel bez prův.; žid. památka • religiöse Denkmal mit Führung; -ohne; grosser Kirche ohne Führung; Jüdische Gedenkstätte • religious monument with guide; -without; large church without guide; Jewish monument
- zřícenina s průvodcem; -bez; rozhledna přístupná; -nepřístupná • Ruine mit Führung; -ohne; Aussichtsturm mit Eintritt; -ohne • ruins with guide; -without; observation tower with access; -without
- městská památ. rezervace; muzeum; technická památka s průvodcem; -bez • archit. Schutzgebiet in der Stadt; Museum; technisches Denkmal mit Führung; -ohne • conservation area in city; museum; technical monument with guide; -without
- vykopávky; hradíště; golf • Ausgrabung; Burgwall; Golf • excavation; gord; golf area
- pramen; studánka; jeskyně; jiná přír. zajímavost • Quelle; Brunnen; Höhle; andere Natursehenswürdigkeiten • spring; well; cave; other place of interest (natural)
- jiná zajímavost: infocentrum; zdrav. zařízení • andere Sehenswürdigkeiten; Infozentrum; Gesundheitszentrum • other place of interest; information; health centre
- krutý bazén; koupaliště; možnost koupání • Schwimmbad; Schwimmbad; Bademöglichkeit • indoor swimming pool; outdoor; natural swimming site

N 0 0.5 1 2 km
1:60 000 Mapové podklady © Mapy.cz

MAPPY.CZ

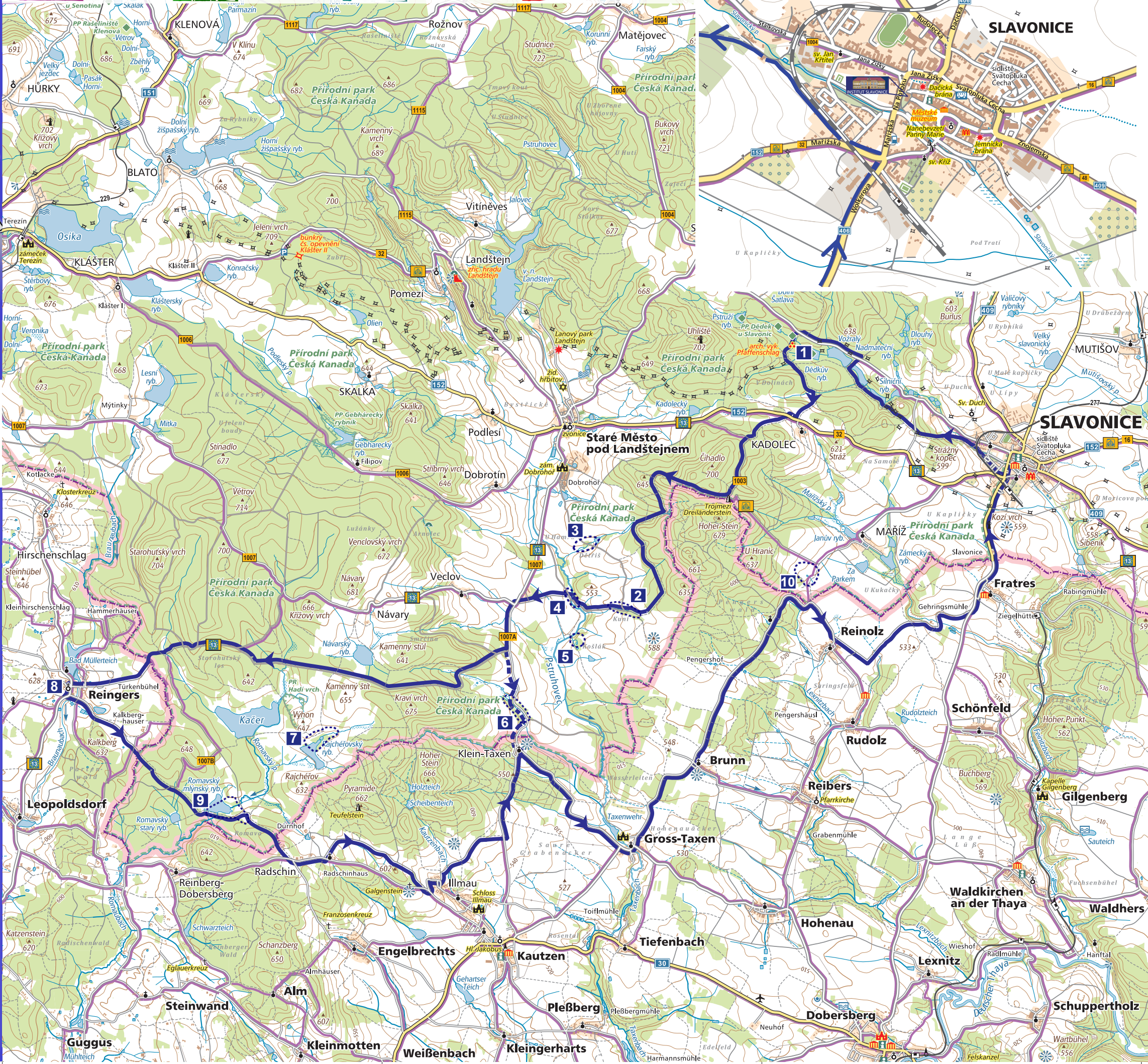
DALŠÍ NAUČNÉ CYKLOOKRUHY

TERÉN
40,2 km

FAUNA/FLORA
47,1 km

SAKRÁLNÍ
ARCHITEKTURA
50,4 km

HASIČSKÉ
ZBROJNICE
61,7 km

Zaniklé vesnice

Na území České republiky existuje několik set zaniklých vesnic. Do některých se život vrátil, ale jiné byly opuštěny navždy. Proč dochází k zániku vesnic?

Příklad první - černá smrť: Populace roste a lidé jsou nuceni obsazovat stále méně úrodné půdy někde v horském podhůří nebo v chladném kraji s chudšími půdami podobném Českomoravské vysočině. Pak přijde mor, vesnice se vylidňují a obyvatelé se vrací na lepší půdy v nížinách a podél vodních toků.

Příklad druhý - válka: Války v minulosti byly vedeny, a to zejména za Třicetileté války (1618-1648), nemilosrdným způsobem. Vesnice byla vypálena, dobytek odehnán, ovocné stromy byly vytínány a studně zaspávány. V některých krajích zahynula více než polovina populace. Menší vesnice zmizely beze stopy, z větších vesnic někdy zůstal stát opuštěný kostel a kolem něj starý hřbitov.

Příklad třetí - konec podhradí: Větší hrady mívaly své poměrně rozsáhlé podhradí, kde žili hradní služebníci, žoldnéři a dodavatelé potravin. Během 16. století či ještě o něco později zaniká většina hradů a s nimi i vesnice, které se mezitím mohly rozrůst až do podoby malého městečka. Podhradí se však většinou přesune od nefunkčního hradu na kopcovitém místě o kousek dál k polím a pramenům.

Příklad čtvrtý - vyčerpání surovin: České země byly vždy bohaté na nerostné suroviny jako bylo železo a barevné kovy. Kolem dolů vyrůstaly hornické osady, které po vyčerpání ložiska zanikly nebo se změnily na rozptýlené samoty. Horníci totiž měli většinou dva zdroje živobytí, kromě těžby a zpracování rud to byla chudá políčka, pastviny a les. Horníci většinou odcházeli na nová ložiska, ale někteří z nich si na místě zvykli. Výsledkem byla proměna rušné osady na pár rozptýlených chalup. Podobně se i sklárny stěhovaly za lesem, protože bývalo jednodušší vozit sklářskou surovinu ke zdroji energie než naopak.

Příklad pátý - chybný developerský projekt: Někdy vrchnost založila osadu na špatném místě, kde nebylo dost vody nebo jarní mrazy ničily část úrody. Osady nějakou dobu živořily, nedávaly žádný užitek, a tak byli jejich obyvatelé přesídleni do prosperujících vsí. Některé vesnice zanikaly při stavbě rybníků, jiné zejména v moderní době ustupovaly přehradám a vojenským prostorům. Každá vesnice má svůj individuální příběh. Pro archeology je důležité, když vědí, že vesnice zanikla dejme tomu v půlce 15. století a veškeré nálezy jsou tedy pochopitelně starší. Díky tomu umí rekonstruovat prostý život té doby. Historii města lze většinou odvodit z písemných materiálů, ale historii obce převážně jen z archeologických pramenů. Důležitým motivem výzkumu je i to, že o životě nobilit toho víme hodně, ale o běžných lidech, způsobech místní obživy a lokálních energetických a ekonomických modelech přece jen velmi málo.

RNDr. Václav Čilek, CSC.

1 Zaniklá středověká vesnice Pfaffenschlag

Toto místo bylo pravděpodobně osídleno již Slovy, ale původní sídliště zaniklo někdy v průběhu 12. století. Slavonický farář na jeho místě na konci 13. století nechal postavit novou kolonizační vesnici, která byla nazvána Pfaffenschlag. Vesnice se skládala z více než deseti usedlostí, které byly uspořádány ve dvou řadách dlouhých 140m. Každá stála na jednom břehu potoka, který tak vlastně protékal návsi. Domy byly stavěné z kamene (dispozice: jizba s pecí, síň a komora) a navazovaly na ně hospodářské objekty. U některých byly zjištěny podzemní prostory - obilní jámy, zásobní jámy a lochy (sklepy). Privilegované postavení ve vsi zaujímali rychtář a mlynář. Dále zde žili sedláci - držitelé lánu a podsedci, kteří patřili k nejchudším. Krize feudalismu vedla k husitským válkám, při nichž zanikla i tato středověká vesnice. Les poté přikryl na několik staletí celou vesnici a až archeologický průzkum v 60. letech ji vytrhl ze zapomnění. Návštěvník zde má možnost prohlédnout si základy všech stavení a prozkoumat dispozici středověkých obytných objektů. Takováto lokalita má nejenom republikový, nýbrž celoevropský význam.

Příklad šestý - politické důvody zániku vesnic po roce 1945

Vyhnání Čechů ze Sudet se uskutečnilo v roce 1938 po přijetí Mnichovské dohody, jejímž hlavním bodem bylo odstoupení pohraničí Československé republiky, v hranicích, jež stanovila Německá říše. Vyhnáno bylo 150-250 tisíc Čechů, českých Židů a německých antifašistů a nucený odsun pokračoval i několik let poté. Na konci druhé světové války pak naopak probíhala masivní deportace německého obyvatelstva z území bývalých Sudet (1945–1946). Mnohé opuštěné obce v pohraničí byly v rámci programu Budování pohraničí znovu osídleny českým obyvatelstvem, ale ty, které se ocitly za hranicí Železné opony (1948), byly odsouzeny k trvalému zániku. Budovy byly vyrabovány a rozebrány na materiál. Co pak nezničil člověk, dokonal čas. Hraniční pásmo bylo široké 4-10 km a od roku 1952 do roku 1989 bylo úplně nepropustné. Vzniklo tak izolované území, kde se zakonzo-vovaly rozvaliny vesnic a příroda se tam mohla nerušeně vyvíjet (vznik Zeleného pásu se vzácnými biotopy). V letech 1945–1960 zmizelo z pohraničí 130 vesnic, 3000 osad a samot, 50 000 neosídlených objektů.

2 Zaniklá obec Kuní s jejími osadami Dětrřiš, Košlák a Pernárec

Kuní (německy Kain). První zmínka o obci je z roku 1487. V roce 1890 zde žilo 108 německých obyvatel. Za 25 let se jejich počet ztrojnásobil na 342. Byla to ulicová vesnice s rozlehlými statky a vlastní školou. V r. 1930 měla obec i s osadami 66 domů, ve kterých žilo 302 obyvatel (13 Čechů). Zanikla v r. 1945. Zachovaly se zde klenby sklepních prostor, kamenné studny i drobnosti z vybavení domácností.

3 Zaniklá obec Dětrřiš (Dietreichs, Dytrejch)

První zmínka o osadě je z roku 1579, v roce 1921 bylo v osadě 25 domů s 95 obyvateli (8 Čechů). V osadě byla kaple svatě Anny, přímo na návsi se nacházel rybník a opodál další dva. Na potoku Pstruhovec stával mlýn Hammermühle (nazývaný také Ruppmmühle) a pila.

4 Zaniklá obec Pernárec (Bernharz, Pernarec)

První zmínka o osadě je z roku 1579, kdy se ji říkalo Bernharz, v roce 1869 spadla pod obec Kuní pod názvem Pernarec. Roku 1921 bylo na osadě 14 domů se 79 obyvateli (13 Čechů). Na území osady sídlila rota pohraniční stráže, která si zde vybudovala 3 montované domy jako ubytovny pro vojáky. Pro přestěhování roty se odstranily všechny zbytky vesnice kromě jedné opěrné zdi podél potoka.

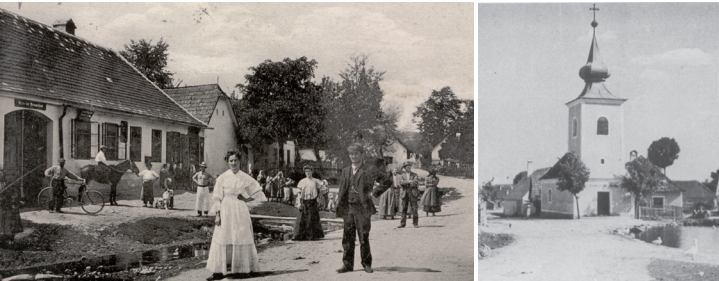
5 Zaniklá obec Košlák (Kokšlák, Koks Schlag)

První zmínka o osadě je z roku 1579. Stejně jako Dětrřiš nebo Pernárec byla přiřazena k obci Kuní. V roce 1921 zde žilo 35 obyvatel (7 Čechů) v 8 domech uspořádaných do půlkruhu. Košlák byla nejmenší z osad, dnes jsou zde patrné hlavně zbytky sklepních prostor a kamenné sloupy, které ohraničovaly pozemky.

6 Zaniklá vesnice Košťálkov (Gottschallings)

Košťálkov byla ulicová ves, o které je první zmínka z roku 1579. V roce 1930 zde žilo 246 obyvatel (7 Čechů) v 61 domech, měli vlastní kapli Anděla Strážného, pomník padlým v 1. světové válce i dvoutřídní školu. Ve vsi byla také hájovna, velký hospodářský dvůr Gabriélka (Gabrielenhof) a Haftlův mlýn (Haftalmühle). Po násilném vysídlení se ves dosídlila českým obyvatelstvem. České děti hrávaly fotbal s kluky ze sousedního rakouského Kleintaxen a obyvatelé mívali i společné mše svaté. Nezapomeňte zhlédnout video s 3D modelem vesnice.

7 Zaniklá vesnice Rajchéřov (Reichers, Rejchýř)

Rajchéřov byla ulicová ves, která se dotýkala břehů Rajchéřovského rybníka. V její blízkosti se nacházel dnes již zaniklý čtyřcetihektarový Velký Romavský rybník (Grosse Romauer Teich) a 33 hektarový rybník Kačer (Btand Teich). První zmínka o obci je z roku 1487. Za třicetileté války v letech 1618–1648 byla obec zničena a následně znovu obnovena. V roce 1930 zde žilo 220 obyvatel (1 Čech) ve 45 domech, obec měla svou kapli (gotickou kapli sv. Michala z roku 1714) a jednotřídní školu. Žili zde zemědělci, tkalci lnu a koňských žíní, řemeslníci a lesní dělníci. V blízkosti Rajchéřova doporučujeme navštívit Hadí vrch s vrchem Výhon (647 m.n.m.), kamenné pole s bohatým porostem jalovce a borůvek, které bylo pro svoji vysokou estetickou a ekologickou hodnotu v roce 1987 vyhlášeno za přírodní památku.

8 Muzeum vyhnání 1945 ve vesnici Reingers

V této vesnici najdete muzeum o historii a kultuře Němců žijících původně v okolí Nové Bystřice. Jejich životní příběhy a odsun v roce 1945 jsou zachyceny na dobových dokumentech, exponátech a fotografiích. Můžete zde také absolvovat virtuální procházku zaniklou vesnicí Romava. Rakouské vesnici Reingers se také říká Hanfdorf, tedy Konopná vesnice. V jejím okolí se už po staletí pěstuje průmyslové konopí, které se zde i zpracovává a využívá. V místním Muzeu konopí se seznámíte s tradičními i netradičními výrobky z této plodiny.

9 Zaniklá vesnice Romava (Romau)

První zmínka o této vsi je již z roku 1375. Romava byla v roce 1420 zničena husity a v roce 1645 za třicetileté války zase Švédy. Ves byla pokaždé obnovena, až do roku 1945. Vesnice ležela na břehu Romavského mlýnského rybníka, na potoku Romava spočíval mlýn a pila. Vesnice měla také svou kapli svatého Kříže a jednotřídní školu. Žili zde zemědělci, lesní dělníci, řemeslníci, pletáři a kameníci. V roce 1930 měla obec 64 obydli s 246 obyvateli (10 českých). Od roku 1945 zde sídlila rota pohraniční stráže. Obec za dobu své existence nezaznamenala žádnou rozvojovou expanzi s ohledem na tvrdé podmínky a příhraniční polohu. Proto se jí dostalo dalšího neo-ficiálního jména – „Pustá“. K Romavě byl vypracován 3D model, který Vás provede původní vesnicí - ke zhlédnutí v Muzeu vyhnání v obci Reingers.

10 Zaniklá vesnice Leštnice (Lexnitz)

První zmínka o obci je z roku 1399. V roce 1921 žilo v obci 50 obyvatel (12 Čechů) ve 12 domech. Leštnice ležela přímo na hranici s Rakouskem. Do současné doby se zachovaly ovocné stromy, které na jaře kvetou. Uprostřed návsi byl malý rybníček. Na jedné z bývalých zahrad je studánka. Bývala tady nejstarší dřevěná kaple na Moravě.

made by: kagy ©

